

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R.P. Clavdii Aqua-Vivae Societatis Iesv Præpositi
Generalis V. Meditationes In Psalm. 44. et 118**

Acquaviva, Claudio

Coloniæ Ubiorum, 1616

Heth, id est, Vita. Octonarius Octauus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50645](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50645)

71 Heth, id est, Vita.

Octonarius Octauus.

- 57 **P**ortio mea Domine, dixi custodire legem tuam.
- 58 Deprecatus sum faciem tuam in toto corde meo: miserere mei secundum eloquium tuum.
- 59 Cogitavi vias meas: & conuersti pedes meos in testimonia tua.
- 60 Paratus sum, & non sum turbatus: ut custodiam mandata tua.
- 61 Funes peccatorum circumplexi sunt me: & legem tuam non sum oblitus.
- 62 Media nocte surgebam ad confitendum tibi, super iudicia iustificationis tuæ.
- 63 Particeps ego sum omnium timendum te: & custodientium mandata tua.
- 64 Misericordia tua Domine plena est terra: iustificationes tuas doce me.

R 4

57 Por

57 Portio mea Domine, dixi custodire legem tuam.

Solus Deus vera hominis hereditas.

Psal. 15.

Primò, quia cetera homine inferiora.

Conf. l. 13. c. 8.

Secundò, quia homines imagines tantum rerum temporalium famelica cogitatione lambunt. Vtinam saltem fatigantur

DVplicem sensum habere potest hic versus. Alter est, ô Domine, qui es portio mea, ego dixi, id est, statui, ac promisi custodire legem tuam. Alter est, Domine, ego dixi, portio mea, & hereditas est custodire legem tuam. In prioris sensu magna Dei dignatio, hominum esse partem, & hereditatem: magna hominis dignitas, partem habere talem. Dominus, inquit, pars hereditatis meae, & calicis mei. Et verè funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hereditas mea præclara est mihi. Cetera quippe omnia nec sunt, nec verè esse possunt hereditas hominis.

Primò, quia inferiora sunt omnia: beaturus autem necessariò melioribus, & sublimioribus, quam nos simus. Quam ob causam S. Augustinus ita Deum alloquitur. Nam & in ipsa misera inquietudine defluentium spirituum, & indicantium tenebras suas nudatas veste luminis tui, factis ostendis, quam magnam creaturam rationalem feceris, cui nullo modo factis esse potest ad beatam requiem quicquid te minus est; ac per hoc, nec ipsa sibi.

rentur inedia, ac dicerent, Quis ostendet rum attin-
 nobis bona? Audirent enim responden- gitur.
 tem, Signatum est super nos lumen vultus *Aug. cōf.*
 tui: audirent monentem, Quærite quod *l. 9. c. 4.*
 quæritis, sed ibi non est, vbi quæritis; bea- *Psal. 7.*
 tam vitam quæritis in regione mortis? nō
 est illic. Quomodo enim beata vita, vbi
 nec vita?

Tertio, quia non intrant ad cor, vbi est *Tertio,*
 quod beandum est: vt fames, & sitis non *neque res*
 sedantur, nisi cibus, & potus ad interiora *ad cor in-*
 intret, vbi indigentia est. *trant.*

Quarto, quia sunt volatica, nec stant, *Quarto,*
 sed transeunt. Hic est modus eorum: eunt *sunt fu-*
 vt non sint: & quo magis tendunt vt sint, *gaces.*

Quinto magis propinquant, vt non sint. Proin-
 de elegantissimè D. Augustinus. Nunquid *Conf. l. 3.*
 ego aliquò discedo, ait verbum Dei? Ibi *c. 11.*
 fige mansionem tuam, ibi commenda-
 quicquid inde habes anima mea, saltem
 fatigata fallacijs veritati commenda quic-
 quid tibi est à veritate: & non perdes ali-
 quid, & resflorescent putrida tua, & sana-
 buntur omnes languores tui, & fluxa tua
 reformabuntur, & renouabuntur, & con-
 stringentur ad te, & non te deponent, quo
 descendunt, sed stabunt tecum ad sēper stā-
 tem, ac permanentem Deum.

Alter quoque sensus plenus dulcedine *Epist. ad*
 est, & insignem erga Dei legem affectum *Aprum.*
 ostendit, cuius custodia pro hereditate, &
 patrimonio sit. Quem affectum verbis S.

Paulini de Christo loquentis explicare placet. Sibi habeant, inquit, literas suas Oratores, sibi sapiētiā suā Philosophi, sibi diuitias suas diuites, sibi regna sua Reges; nobis gloria, & possessio, & regnum Christus est, nobis sapientia in stultitia praedicationis, nobis virtus in infirmitate carnis, nobis gloria in Crucis scandalo: quo mihi mundus occiditur, & ego mundo, ut viuam Deo, non autem ego, sed in me Christus. Hæc S. Paulinus. Idem autem est pro hereditate, & portione sua sibi legis Dei custodiam, & Christum assumere. Atque ita vterque hic sensus in idem recidit, quia cuius portio est custodia legis Dei, eius sine dubio Deus est portio. Hæc autem qualis hereditas sit, magnificentissimè, ut solet, & venustissimè Ambrosius explicat. Cui portio Deus est totius possessor est nature. Pro agris igitur ipse sibi satis est, habens bonum fructum, qui nunquam possit perire: pro domibus satis est sibi: ut sit habitatio Domini, & Templum Dei, quo nihil potest esse pretiosius. Quid enim pretiosius Deo? Et mox. Christus tibi portio, Christus tibi possessio est. Illius nomen tibi munificum, illius nomen tibi est fructuosum: illius nomen tibi tributa dependit, & bona tributa, non pecuniæ, sed gratiæ. Portio tua non ariditate siccatur, non imbre diluitur, non frigore vritur, non tempestate quassatur. Per diem Sol non vret te, neque Luna per-

Qualis sit
hereditas
Deus.

S. Ambr.

Psal. 120.

120

noctem. Serua portionem, quam elegisti.
 Ea est enim portio, quam terrenæ partes
 æquare non possunt. Quid enim est, quod
 conferri possit his, de quibus Deus dicit, *Apoc. 21.*
 Et inhabitabo in his. Quid magnificentius
 hospite cælesti? Quid beatius possessione
 diuina? Et deambulabo, inquit, in his.
 Alij queruntur de sui ruris angustijs: in te
 Deo est ampla possessio, in quo deambula-
 re se dicit, hoc est latæ spatia habitationis
 inueniens qui terram includit manu. Sic
 enim scriptum est. *Isai. 40.* Quis mensus est manu
 aquam, & cælum palmo, & vniuersam ter-
 ram clausa manu? Cui mundus angustus
 est, tu ei ampla es Domus. Hæc Sanctus
 Ambrosius hoc loco. Quibus similli-
 ma, & sanè quam splendidissima quæso
 vt videas epistola eiusdem octogesima se-
 cunda.

Deprecatus sum faciem tuam in toto
 corde meo: miserere mei secun-
 dùm eloquium tuum.

Aliqui Christum Dominum per faciem *Facies Pa-*
 intelligunt, qui est facies Patris: & *tris Chri-*
 hoc verissimum est. Eo enim maximè *stus.*
 desiderio tenebatur Propheta. Duobus au-
 tem modis in hec sensu intelligo. Altero,
 vt precari faciem, sit ipsum Dominum, pro
 vt aliqua orare; & precatio sit quod sequi-
 tur, Miserere mei secundum eloquium
 tuum.

R 6 tuum

tuum. Altero, vt ipsa facies, id est, conspectus Dei sit id, quod ardentè postulatur. Vtrumque autem in toto corde faciendum est. Nam non frigide, nec segniter postulanda est misericordia: & facies ipsa Dei toto desiderio quærenda, & expetenda est. Quippe & in hac vita illius aspectus anxie quærendus est; & in alia sine dubio ei toto adhærebitur corde, cum beatitudinis summa in facie eius videnda sit posita. Sed vtrouis modo facies Dei quærat, siue hic per contemplationem, siue ibi per manifestam visionem, oculus diligentissimè est mundandus, quo ea videri possit. Si quidem, Beati mûdo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Qui ergo videre desiderat, puritati cordis acquirendæ diligenter inuigilet: quod per suimet curiosam inuestigationem, & examinationem curandum est. Vnde & subdit.

59 Cogitavi vias meas, & conuertere pedes meos in testimonia tua.

Examina- **E**Xamen conscientia, & fructus hoc ver-
da con- **liculo** apertissimè continetur. Nam co-
scientia. gitare vias suas nihil est aliud, quam seipsū
 accuratè explorare, ac perscrutari: fructus
 verò, quod sequitur. Conuertere pedes meos
 in testimonia tua. Ad hoc enim quisque
Primò, peruestigare se, & examinare debet, vt vias
tollenda suas corrigat, & conuertat pedes suos in te-
mala. stimo-

stimoniam Dei. Sic enim de flere mala debemus, quæ admittimus; ut manu sanctę sollicitudinis abstergamus. Quamobrem *Greg. l. 2. in lib. Regum.*
 B. Gregorius. Quia sine peccato, inquit, electi etiam viri esse non possunt, quid restat, nisi ut à peccatis, quibus eos humana fragilitas maculare non desinit, euacuari quotidie conentur? Nam, qui quotidie non exhaurit, quod deliquit, etsi minima sunt peccata, quæ congerit, paulatim anima repletur, atque ei merito auferunt fructum internę saturitatis.

Secundò, subtiliter bona à malis debemus discernere, ne fallamur. Nam, ut supra ex eodem Doctore dictum est, virtutibus vitia ita contigua sunt, ut sine peculiari Dei lumine, & attentissima inspectione sæpissimè fallamur. *Secundò, Bona vera distinguenda à falsis.*

Tertiò, etiam perpendendum est an ipsa bona perfectius fieri potuissent? Sunt enim innumerę conditiones, & circumstantiæ, varij gradus, & non pauca rerum momenta; ut, cum bonum ex integra causa consistat, defecisse nos in multis, etiam cum rectè agimus, deprehendere facile possimus. *Tertiò, videndum an perfectius fieri potuerint.*

Quartò, intentio præ omnibus exercitanda. Quippe scriptum est. Si oculus tuus simplex fuerit, totum corpus tuum lucidum erit. Et, Si lumen, quod in te est, tenebrę sunt, ipsę tenebrę quantę erunt? *Matth 6. Ser. 40. in Cant.*
 Ex quo S. Bernardus tractans illud. Pulchrę

sunt genæ tuæ. Duo quædam, inquit, in intentione, quam faciem animæ esse dicimus, necessaria requiruntur, res, & causa, id est, quid intendas, & propter quid. Ex his sanè duobus animæ vel decor, vel deformitas iudicatur. Vt, verbi causa, anima, quæ ambo ista recta, atque pudica habuerit, illi meritò, veraciterque dicatur, Pulchræ sunt genæ tuæ, sicut turturis.

Quintò,
radices
defectuū.

Iob 13.

Quintò, radices etiam defectuum non oscitanter peruestigandæ sunt; quando & Dominus acutissimo oculo pedum nostrorum radices considerat: ut Septuaginta transfulerunt, quod in Iob legimus. Vestigia pedum meorum considerasti. Non enim abscondi amaritudinis vel furculi, vel fructus poterunt, nisi securis ad radicem arboris ponatur. Non poterit autem poni, nisi radix ipsa, quæ euellenda est, sollicitè quæsitæ, & inueniatur, & in apertum proferatur.

Sextò, cō-
parandus
profectus
& defe-
ctus.

Cass. coll.
20. c. 11.
Septē cal-
parumge-
nera in
quæ etiā
Sancti ca-
dunt.

Sextò comparare etiam, & conferre debemus nosmetipsos nobis, ut profectus, & defectus, profectibus, & defectibus, tempus tempori, infirmitatem infirmitati, virtutem virtuti componamus. Quis enim explicet quam multis modis delinquimus? Aut enim per ignorantiam, aut per obliuionem, aut per cogitationem, aut per sermonem, aut per obreptionem, aut per necessitatem, aut per fragilitatem carnis singulis diebus vel inuiti, vel volentes pec-

peccata incurrimus. Pro quibus & Dauid orans Dominum, purificationem, atque indulgentiam deprecatur, dicens. Delicta quis intelligit? Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce seruo tuo. Hæc Cassianus, qui pulchrè alibi fere eadem non minus eleganter, pauloque explicatius sic posuit, ostendens, viros etiam sanctos in eiusmodi septem lapsuum generibus (tot enim enumerat) non raro cadere. Aliud est enim, inquit, admittere mortale peccatum; & aliud cogitatione, quæ peccato non careat, præueniri; vel ignorantia, aut obliuionis errore, aut facilitate otiosi sermonis offendere; aut ad punctum in fidei theoria aliquid hæsitare; aut subtili quadam cenodoxie titillatione pulsari; aut necessitate naturæ aliquantis per à summa perfectione recedere. Igitur, qui recta vult progredi, necesse est, vt identidè ponat cor suum super vias suas: &, vbi se aliquid aberrare cognouerit, continuò pedes in viam mandatorum, & testimonia diuina conuertat.

Psal. 18.

Coll. 22.

c. 7. & 13.

60 Paratus sum, & non sum turbatus, vt custodiam mandata tua.

FESTINAVI, & inturbatus, vel distractus non sum. Hæc enim significant verba Hebræa. Vbi aduertere est, & alacritatem in festinatione, & attentiss-

**Constan-
tia iusti.**

tissimam curam, atque constantiam in eo, quod dicit se non fuisse turbatum, aut solitudinibus distractum. Talem quippe oportet esse legis Dei obseruatorem, ut, quæ facienda viderit, alacritate spiritus, & feruore non differat: neque contradictionibus siue externis, siue internis aut perturbetur, aut cedat. Sic sancti viri non solum in angustijs Dominum exquisierunt, sed etiam in tormentis. Nec turbati sunt, nec perterriti, quia caritas omnia vincit: quia fortis ut mors dilectio, superat omnia: quia dura, sicut infernus, æmulatio cedere nescit: quia denique lapides ignis, atque flammaram, nec extinguuntur tribulationum aquis, nec obrui fluminibus possunt. Ergo tuta legis custodia est, ubi caminus feruet amoris, quia Dilectio custodia legum Dei est.

Sap. 6.

61 Funes peccatorum circumplexi sunt me, & legem tuam non sum oblitus.

**Memoria
legis libe-
rat à la-
queis.***Proh. 29.*

Peccatores homines, & legis tuæ inimici; vel etiam peccatores, inuisibiles hostes, qui incentiua exaggerant ad peccandum, quasi quibusdam funibus circumplexi sunt me, & rete expandunt gressibus meis, ut me caperent; non tamen efficere potuerunt, ut legem tuam obliuiscerer: sed potius memoria eius, quam

num-

nunquam deposui, illesum me inter huiusmodi pericula custodiuit. Cuius enim *Psal. 36,* in corde lex Dei est, non supplantabuntur gressus eius.

62 Media nocte surgebam ad confitendum tibi super iudicia iustificationis tuæ.

Scriptum quidem est in libro Sapientie, *Sap. 16,* præueniendum esse solem ad benedictionem tuam: sed amor, & desiderium in pectore meo clausum appropinquantem solem expectare non potest. Media nocte *Nocte* non solum memor eram nominis tui, nō *laudādus.* solum meditabar in te requiescens in strato meo, sed surgebam ad confitendum tibi. Quod autem dicitur, Media nocte.

Primum indicat etiam ipsam mediam *Primò,* noctem, & tenebras occasionem esse remi- *ob bene-* niscendi Dei. Ipse etenim, vt notat San- *ficiū no-* ctus Chrysostomus, quasi pia mater velum *ctis ipsius.* noctis filio in cunis degenti ad quietem *Lib. 2 de* clementer expandit: vnde suis versibus, *Cōpunct.* quorum B. Augustinus meminit, S. Am- *Conf. lib.* brosius hanc Dei clementiam celebrat, in- *9. c. 12.* quiens.

Deus creator omnium,
Polique rector, vestiens
Diem decoro lumine,
Noctem soporis gratia.
Artus solutos vt quies

Red-

Reddat laboris vsui:
Mentesque fessas alleuet,
Luctusque soluas anxios.

Secundò, *Secundò,* ostenditur commoditas no-
ob cōmo- sturno tempore orandi: de qua S. Bernar-
ditatem dus. Quam secura, inquit, ascendit de no-
temporis. ste oratio, solo arbitro Deo, sanctoque
Ser 86. in Angelo, qui illam superno altari suscipit
Can. præsentandam! Quam grata & lucida ve-
recundo colorata rubore! quam serena, &
placida nullo interturbata clamore, vel
strepitu! Quam denique munda atque sin-
cera nullo resperfa puluere terrenæ solici-
tudinis, nulla aspicientis laude, seu adu-
latione tentata.

Tertiò, *Tertiò,* apparet necessitas siue laudis,
quia sem- siue subsidij, quod indigentiam nostram
per ege- leuet. Cunctis itaque horis: atque momē-
tus Deo. tis vtrumque fieri debet. Alterum benefi-
eijs Dei debemus, quibus vbiq; , semper-
que fruimur; vt nec tam frequenter, iusta
Or. 1. de Nazianzenum, ducere spiritum debeat-
Theolog. mus, quam Dei nostri, atque beneficio-
rum eius meminisse. Alterum debemus
infirmi- tati nostræ, quia per singulas ho-
ras, præsertim nocte, vt notat Ambro-
sius, temptationibus pulsamur, contra quas
præsidia conquirere, & orationis arma
corripere necesse est.

Studium *Quartò,* desiderium ostenditur diuinæ
diuinæ laudis flagrantissimum: quia, vt dictum
laudis. est, non modo solem præuenit, sed valde
præ-

præuenit. Et, dum alij stertunt, & quasi mortis imagine redduntur inutiles, ipse in laudes Dei seipsum excitat, vt nullo tempore siue mens, siue os eius à Dei laudibus fileat.

Perpetua
opportu-
nitas al-
loquendi
Dei.

Tandem ostenditur perpetua opportu-
nitas alloquendi Dei: quod maximum est
beneficium, & consideratu iucundissimū.
Ad Reges mortales quam difficiles aditus
sunt? quam sagaciter odoranda, & captan-
da tempora? quam patienter expectanda,
vt eorum copia fiat! Sæpè eorumdem
quies, & humanæ necessitates aditum mi-
serorum precibus intercludunt. Non ita
Rex noster. Non dormitat ille, nec dor-
mit. Vbiq; nobis, & semper vacat. Sem-
per ad eum patet accessus, non modò nullo
ministerorum impediēte, verum & An-
gelis, & ipso Domino inuitante. Quauis
hora nobis libellos supplices porrigere li-
cet, & in eius sinum nostras necessitates
deponere. Neque aut lumine indigent
oculi eius, qui videt in abscondito, & ip-
se lumen est indiciens: aut sopitæ sunt
aures, cui silentium loquitur. Non enim
qui plantauit aurem, non audiet: aut qui
fixit oculum, non considerat: sed oculi
Domini super iustos, & aures eius ad pre-
ces eorum..

Psal. 129.

Psal. 93.

Psal. 33.

63 Particeps ego sum omnium timentium te, & custodientium mandata tua.

Hebraicè, coniunctus, socius, copulatus. D. Augustinus, id ex persona Christi Domini dictum interpretatur: de quo & Apostolus loquitur. Quia communicauerunt pueri carni, & sanguini, & ipse similiter participauit eisdem. Et Propheta.

Heb. 2.

Psal. 88.

Heb. 3.

Dignitas
ex cōmu-
nicatione
Sanctorū.

2. Cor. 10.

1. Cor. 12.

Vnixit te Deus, Deus tuus oleo laticiae præ participibus tuis, vel confortibus tuis. Et vicissim de nobis dicit Apostolus. Participes enim Christi facti sumus. Quæ coniunctio tanquam membrorum cum Christo capite fons nobis est bonorum omnium. Sed ex hac participatione alia emanat, vt simus inuicem membra. O quid facit cōpagnatio in vno corpore? viuificatio ex vno spiritu? Omnes vnum corpus sumus, & arctissimo nexi vinculo, qui de vno pane, & de vno calice participamus. Quanta dignitas? Quale gaudium? Quam sublime, quam amplum exigit pectus, mēbrum esse Christi atque in eodem corpore Prophetis, Patriarchis, Apostolis Martyribus esse concorporeum? vt excellenti participatione, si quid patitur vnum membrum, compatiantur omnia membra: vt & in hac vita operum, ac dignitatum Sanctorum participes simus, & in alia eiusdem gloriæ consortes? Vide quid faciat hæc vnitas.

Quan-

Quantum est, & quale participem esse Petri: participem esse Pauli? ut etiam infirmi quique, modo in Ecclesia permanentes, & caritate coniuncti, perfectissimis copulentur? Sic B. Gregorius illud interpretatur, quod Iob filiabus inter fratres hereditatem dederit, & partem. Ipsæ ergo (inquit hic Sanctus de animabus loquens) ex perfectorum merito speciosæ memoratur: ipse etiã quasi ex imperfectorum typo velut infirmæ hereditatem inter fratres accipiunt. Vetus namque vitæ veteris non habebat, ut hereditatem feminæ inter masculos sortirentur, quia legis seueritas fortia eligens, infirma contemnens, districta potius studuit, quam benigna sancire. Sed pio nostro Redemptore veniente nullus infirmitatis suæ cõsciens, de fortienda cælestis patrimonij hereditate desperet. Pater enim, noster inter masculos etiam feminis iura successionis tribuit; quia inter fortes, atque perfectos, infirmos, & humiles ad sortem supernæ hereditatis admittit. Vbi & Petri, & Pauli, & Sanctorum omnium gaudiũ nostrum erit. Quam sublimes diuitiæ, quam inexcogitabiles thesauri? Quia enim Sancti in Patria magis de diuina gloria, quam de proprio gaudio gaudent, in quo plus glorificatur Deus, quia maiori gloria fruitur, in illo plus etiam inferior gaudet, & tanquam proprium bonum, sed perfectius, & sublimius in gloriam Conditoris refert.

*Lib. 35.**mor. c. 24.**Iob 42.*

64 Misericordia tua Domine plena est terra

Plena
terra gra-
tia Chri-
sti.

Plena
operibus
Dei.
Psal. 23.

Plena (inquit S. Ambrosius) per Passio-
nem Domini nostri Iesu Christi, quia
omnibus est data remissio peccatorum. Su-
per omnes Sol oriri iubetur. Et hic qui-
dem Sol quotidie super omnes oritur: my-
sticus autem Sol ille iustitiæ omnibus or-
tus est, omnibus venit, omnibus passus
est, & omnibus resurrexit. Vel certe mi-
sericordiæ diuinæ plena est terra, quia Do-
mini est terra, & plenitudo eius: ipse su-
per maria fundavit eam, & super flumina
præparavit eam. Etenim per Ecclesiam in
omnes gentes diffusa est misericordia Do-
mini: in omnes gentes diffusa est fides.
Quam magna misericordia, remissio pec-
catorum? Quam magna, donorum cele-
stium gratia: Quanta plenitudo, in terra
regnum cælorum?

Iustificaciones tuas doce me.

Psal. 93,

Tu qui doces hominem scientiam. Tu
qui mentes illuminas singulorum, &
claritatem cognitionis infundis, si modo
aperiant ostia cordis sui, & cælestis gratiæ
recipiant claritatem. Tu doce me iustifi-
caciones tuas, quia tu es vera iustitia. Tu
doce, quæ sapienter dicta sunt, quia tu
es

es sapientia. Tu aperis cor meum, quia aperuisti librum signatum, quem nullus ante aperire potuit, Misericordia tua plena est terra. *Apos. 5.* Quicquid usquam est, è tua misericordia, imò tua misericordia est. Aperis tuam manum tuam, & imple mare, & terram, & celum, & omnia benedictione. Rogo & ego Domine unam à te misericordiam, Iustificationes tuas doce me. Omnibus rebus id tribuis, quod ad statum, & perfectionem earum pertinet; doce & me iustificationes tuas, ut & ego implear in omnem plenitudinem tuam.

☩ Teth, id est, Bonum

Octonarius Nonus.

65 **B**onitatem fecisti cum seruo tuo Domine, secundum verbum tuum.

66 Bonitatem & disciplinam, & scientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

67 Priusquam humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum custodiui.

68 Bonus est tu, & in bonitate tua doce me iustificationes tuas.

69 Mul-